

# Ühe lõpp on teise algus

Pühapäeval anti Kärkla Keskkooli tänavustele lõpetajatele kätte lõputunnistused ning sellega võib möödunud õppeaastale joone alla tõmmata. Alljärgnevalt tahaksingi vaagida mõningaid kooliga seotud probleeme, mis äsjalõppenud õppeaastal enam hinge läinud.

Kõigepealt MAJANDUSMUREDEST.

Krooniline materjalide ja raha puudumine on asjad, millest piisavalt räägitud, ja seepärast siinkohal vaid nendiksin, et nii on lood praegugi ja paranemist ei ole loota. Sama lugu on ka palkadega. Need on liialt väikesed ja praeguste võimaluste juures jäävad soovituslik väiksemaks veel ilmselt üsna pikaks ajaks.

Küll aga tahaksin pikemalt peatuda koolide haldamisega seotud küsimustel. Alates käesoleva aasta 1. jaanuarist on enamik meie haridusasutusi üle antud valdade haldamisele. Samal ajal koondasime oluliselt hariduskoondise majandusteenistust. Et aga valdades puudub veel korralikult funktsioneeriv haldusaparaat, siis on praegusel üleminekuperioodil jäänud üsna suur osa haldusprobleemidest endiselt maakonna hariduskoondise majandusteenistuse kanda. Kuna on aga toimunud kaks vastassuunalist protsessi meie hariduselus — ühelt poolt omavalitsuse halduses olevate haridusasutuste arvu järsk suurendamine taasavatud maakoolide ja ametkondlike lasteaedade arvel, teiselt poolt keskaparaadi vähenemine — kipub haldusprobleemide lahendamine meie majandusteenistusele üle jõu käima. Keskaparaadi uus suurendamine oleks samm tagasi ja nüüd tuleks üsna kiiresti teha järgmine samm haldussüsteemi reformi käigus — luua valdades korralikult funktsioneeriv haldussüsteem. Hariduskoondise majandusteenistusel on koolide haldamises üsna arvestatavad kogemused. Seepärast võiks mõneks ajaks jääda selle süsteemi ideeliseks juhiks ja koordineerijaks hariduskoondise majandusteenistuse juhataja, kes oma funktsioonid järkjärgult (vastavalt tekkivatele võimalustele) valdadele üle annaks. SEEJA JÄRGMISE ÕPPEAASTA ESIMENE PÕHIÜLESANNE OLEKS VALDADES KORRALIKULT FUNKTSIONEERIVA Haldussüsteemi Loomine. See võimaldaks meil saavutada ühe väga põhilise eesmärgi, mille me oleme endale seadnud Hiiumaa hariduse arengu põhisuundadega — vabastada koolijuhid majandusega seotud probleemide lahendamisest. Koolijuht saab sel juhul hakata täie jõuga tegelema sisulise koolitöö juhtimisega.

Teiseks pisut HARIDUSE SISUGA seotust.

Hiiumaa hariduse arengusuundades on tähtsale kohale seatud hariduse sisu sidumine Hiiumaaga. On heameel tõdeda, et möödunud õppeaasta jooksul tehti siin tubli samm edasi. Nimelt alustati teisest poolaastast Hiiumaa kultuuri- ja loodusloo õpetamist. On

olemas vajalikud õppeplaanid ja programmid, mingil määral ka õppematerjal. Viimane aga ei vasta veel kaugeltki meid rahuldavale tasemele. SIIT TULENEJ JÄRGMISE ÕPPEAASTA TEINE PÕHIÜLESANNE — HIIUMAAGA SEOTUD ÕPPEMATERJALIDE TOIMETAMINE JA KIRJASTAMINE. Selles osas loodame väga koostööle nii BKA kui Saarte Instituudiga.

Tänavu kevadel korraldatud tasemetööd näitasid, et erinevatel õpetajatel on erinev arusaamine koolis õpetatava tähtsusest. Ühes ja samas aines peetakse tähtsaks erinevaid asju. Ja see on ka loomulik, sest seni puudub riiklik haridusstandard. Kuni see puudub, lahendab igaüks neid probleeme iseseisvalt ning on loomulik, et lahendused on erinevad. Seda ühelt poolt.

Teiselt poolt on probleemiks ka seni raudselt toimiv ainekeskne koolisüsteem. Me teame, mida peab teadma üks põhikooli lõpetaja matemaatikas, füüsikas, ajaloo jne. Ühe konkreetse aine seisukohalt võttes võivad kõik õpetatavad asjad olla väga vajalikud, kuid õpilase kui konkreetse indiviidi seisukohalt ei pruugi see sugugi nii olla. Me lihtsalt ei oska öelda, millistele nõudmistele peaks tegelikult vastama üks põhikooli lõpetaja. Kuna selline standard paraku puudub, peame lähtuma lihtsast loogikast — põhikooli lõpetaja peab teadma täpselt nii palju, kui on vaja keskkoolis õpingute jätkamiseks. See olekski põhivara, mida kindlasti peaks õpetama. Ülejäänud peaks jääma vaid tutvustamiseks silmiringi laiendamise mõttes. Siit tulenebki kolmas põhiülesanne järgnevas õppeaastaks — KOOLIASTMETI JA AINETI PÕHIVARA VÄLJATOOMINE. See annaks võimaluse põhilisega minna rohkem sügavuti kui seni, mil õpilaste koormus on väga suur ja seetõttu teadmised jäävad pahatihti üsna pinnalisteks.

Ja lõpuks veel ühest tervitatavast nähtusest saare koolielus. MEIE KOOLIDEL HAKAB KATKIMA OMA NÄGU. Nii kavatseb Emmaste kool uuest õppeaastast hakata õpetama süvendatult rootsi keelt. Kuri koolist saab muusikakoolakuga kool. Käina on traditsiooniliselt tugev aineolümpiaaadel ja spordis. See kõik loob aluse oma kooli tunde tekkimisele, mis omakorda soodustab nii õpilaste kui lastevanemate huvi kasvu kooli vastu. Jääb vaid loota, et iga meie saare kool leiab end jaoks midagi sellist, mis ainult temale ainuomane on.

Need oleksid mõned mõtted, mis möödaläinud õppeaasta jooksul tekkinud, kuid ometi juba praegu otsaga järgmises on. Probleeme on muidki, nendest aga ehk edaspidi.

Seniks aga tahaksin tänada kõiki saare pedagooge talvel tehtu eest ja soovida mõnusat ja kosutavat suvepuhkust.

Ivo EESMAA,  
maakonna haridusnõunik